

ШЫН

Дээди Хуралдың сессиясында
«ТҮҮНЕЛИ МЫНДЫГ
БОЛУРГА, ЭПЧОК-ТУР»

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн.

№ 75 (16026) 1998 чылдың сентябрь 17, четверг * Аг салган шагы 22.15 * Саар өртөө дугуружула ёсууар.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ДОКТААЛДАРЫ

Тыва Республиканың Чазаа бо чылдың сентябрь 11-де эркен хуралына бо хүнерде республика амыдыралында тургустуна берген эң чугула айтырыглары бугу тала-биле чугулаажып көргөш, сөөлүг үедэ чуртта тургустуна берген сан-хөө кризисиниң тургусканы берге байдалды бирден бирээ чокка демдегелээш, ол аар уржуктардан чайлаарының оруктарын айткан чугула доктаалдарын хүлээп алган.

Тыва Чазактын хүлээп алганы чугула документилер-биле чон баяк танышкан турар ужурулук. Кыс-

ка үениң дургузунда чоннук коммерция банкларында шыгжаткан акшазы кызырылган, республика бюджетинче киирер орулгалар эвээжээн, удурдедир санажылгалар сандараан, бюджеттин кредиттер өрөзи өскөн болганда «аар чүктүк» чингидириниң аргаларын чогууна бо доктаалдарда тодаргай айттып турар.

Тыва Республиканың Президентизи, Чазаа бо хемчеглерин чогуур үезинде албаан болза, байдал моон-даа дорайтаары илден. Күрүнэ эрге-чагырга-

зынын болгаш чер-черде бот-башкарылга органның кыды күженишкери-биле чүнү кылар ужурулук бис, пенсионерлерге, хөй уругуларды өг-бүлелерге, инвалидтерге, ажил чок кижилерге кандыг дузаны кадып болуруду, кандыг тодаргай хемчеглерин апаруруда бис база өске-даа чугула айтырыглары бо доктаалдарда айтканын танышар Силер, хүндүлүг номчукчу.

«Шының» бөгүнгү номеринде ТР-нің Чазаның ук доктаалдарын парладывас.

Республиканың хандырылганы эвээш чонунга адрестиг дузаламчы көргүзөр дугайында

1998 чылдың сентябрь 11. № 568. Кызыл хоорай.

Тыва Республиканың Чазаа чуртта тургустуна берген сан-хөө кризисиниң чонун амандыра, деңгелди баксыратканын демдегелеп тур. Республиканың Чазаа чогуур хемчеглерин ап турар-да, шалың төлөөри апрель айда, пенсиялар — июль айда, уругуларга — июль айда, апрель айда (1997 чылдың) бээр саалап турар. Бирги херектедиг эрге-чөк чугула бараанырыңа өрктөргө 1998 чылдың август, сентябрь айларда өскениниң уружунда чонунг хөй уруузуңуң, ылаңың пенсионерлерниң, хөй уругуларды өг-бүлелерниң, инвалидтарды өг-бүлелериниң база ажил чок кижилериниң социал байдалы дика чидегендер. Кижилер бугуруңга онааштар ортумак орулгазын чуртта болуруңа адаккы хемчеглерин 5—8 катап эвээш хемчегледер орулгазын 12074 өг-бүлениң илереткен.

Чурттан болуруңа четир адаккы орулгазын хемчеглер 1998 чылдың август айда 560 рубль турган, а сентябрьда ооң өзери илден апарган.

Күрүнэ эрге-чагырганың болгаш чер-черде бот-башкарылга органның кыды күженишкери-биле чаа өрөдиде чыныктын өезинде чедимчеи эвээш өг-бүлелериниң уругуларын өөредилеге белеткээрине дузаламчыны көргүскен, ыччала-даа уругуларын кышкы идик-хөй биле хандылар айтырып хөвээр арткан. Камгалың байдалы биле тускай шөкөөлөр өөренип турар 700 уругу, өске уругуларга, ада-инениң азыралы чок киирер уругуларга база инит өөредилге черлеринде өөренип турар 2161 уругу хаммаарыңар дүрген хемчеглерин алыры негетиниң турар.

Чонга адрестиг социал дузаламчы көргүзөр сорулга биле Тыва Республиканың Чазаның доктаалдары бола:

1. Тыва Республиканың Саң яамызы Тыва Республиканың Дээди Хуралыңа чугулаажып көөрү-биле № 1 капысыралга айтканын ёзуулар чонга адрестиг социал дузаламчы көргүзери биле Тыва Республиканың Чазаның курлавыр фонду-ауч 1210 муң рубльге өстү-

Кыска камгалаттыңган көзүңге адрестиг дузаламчыны көргүзөр.

6. Херектедигер эвилелди (Моңгуш) 1998 чылдың август 26-да селектор хуралын протокол шийтириңге дүүштүр школаларыңды идик-хөй биле хандылар акыды уламчылар.
7. «Тыва хлеб продукт» АН (Алдавы) № 2 капысыралга айтканын ёзуулар. Күл-ажы болгаш социал хожугу-де яамызыңды смета чыры-кадарың чогуур статы-зынга дүүштүр чогууна-да өг-бүлелерге болгаш уругу-ларга социал дузаламчы көр-гүзөр төптөрүнч хлеб бижы-рар бичи бүдүрүлгелериниң үзүктел чок акылдарын хандылары-биле Тыва Респу-бликаның Саң яамызы-биле удур-дедир санажылгаларын чоруулу турган, Тыва Респу-бликаның Күл-ажыл болгаш социал хожугу-де яамызыңга 150 тонна далганын үтүл боор.

8. Россия Федерацияның Пенсия фондузун Тыва Республика талам-биле салгы-ры Дирек-Аксиде болгаш Бүрүндө психоневрология бажы-интернаттарында турар кижилерге пенсиялар төлөө-рин чурумдуктар.
9. Тыва Республиканың Күл-ажыл болгаш социал хожугу-де яамызы, Тываның Ажалаа банкомы (Ооржак) Бүрүндө психоневрология бажы-интернаттарында кижилер-ниң мынжаккан акшазын аңдир дугайында айтырыгын шийтириээр.

10. Кожууннарны, Ак-Довурак, Кызыл хоорайларды апаргалары, оларны өг-бү-лелерге, уругуларга социал дузаламчы көргүзөр төптери: чедимчеи эвээш өг-бү-лелерниң кадык коңкак уругу-ларын болгаш элдилериниң илден чомкор биле хандылары уламчылар.
11. Инит өөредилге школаларының өгө болгаш ортумак

Тыва Республиканың Чазаның 1998 чылдың сентябрь 11-де № 568 доктаалы-биле бадылаан. Чедимчеи эвээш өг-бүлелерге адрестиг социал дузаламчы көргүзөр дугайында

ТУР ДУРУМ

1. Билип алыр кол утказы Кижил бугуруңга онааштар ортумак орулгазы чурттан болуруңа адаккы хемчеглерин дүүштүр чонунг өг-бү-лелерге (хаммаатыны) кыды дээр. Адрестиг социал дузалам-чының бюджет үндөвүнүнүн чыныда, терилалдыг деткимчеи деп маань оабирги херектедигер

лар-чаар материалдар дээр Россияның Курлавыр-оркуму-нуд девискээр салбырыңга телевар кылары Тыва Рес-публиканың Сан-хөө яамызы баш удур дагылаңы матады-лаар.

5. Бо доктаалдын күүсел-леин контролларын Тыва Республиканың Чазаның Аппаратының агроүлетпур комлекцияның реформалары-ның болгаш долдундур хүүр-үледи камгаларының талам-чы биле эргелелиңге даандылар.

Ш. ООРЖАК.

Төлөвир кылырын мынчаар хуваан санаан:

1. Бай-Тайга, Моңгуш-Тайга, Барым-Хемчик, Овур, Сүт-Хол, Чоюн-Хемчик, Улуг-Хем, Чаа-Хол, Чед-Хол, Тес-Хем, Эрэни, Кызыл кожууннар — эт (0,3-тен 19,9 тонна чед-дир), а Таңды, Бил-Хем, Каа-Хем кожууннар, «Тыватараа-продукт» ААН тараа бээр. Эт 73 тонна, тараа 1476 тонна болур, нити өртөө 2215 муң рубль.

Классарының өөреничелери-нин изиг тем-биле бир удаа көмгөргөриң органдылаар.

11. Тыва Республиканың тускай школа-интернаттары-ның 700 өөреничелери оларны акап-тудар смет-азынга киришпир идик-хөй болгаш чымчак-кадыг эг-ке-ресекселдер сэдир бээрине 350 муң рубльди 1998 чылдың октябрь 1-ге чедир үзүп бээр; өскүс уругуларга пособие бээр-биле республика бюджетинде көндүгө хөрөң-чиги күсел-биле 841 муң рубльди өскүс уругулар болгаш ада-инениң хайгааралы чок арткан уругулар турар өрзү-диде албан черлеринде до-зундууларыга 1998 чылдың октябрь 1-ге чедир бээрине аргазын өөренич коор.

12. «Дирек амтыңнар дугайында» федералдыг Хоой-луңуң 52 чүүнүң 6 кеззе-ли, «Балыктар дүүрүмүн» 17 чүүнүң 4 кеззе-ли дүүштүр Тыва Республиканың Долга-лыр хүүрөлдиги камгалаан талам-биле күрүнө комитети, Кээрэ акыл-аңы болгаш урпак-чыларны камгалар болгаш чөгүтү акылдар ты-лазы-биле департаментизи, Тываның балык камгалал инспекциязы Хоочуннар чө-вүледи-биле калы 1998 чыл-дың декабрь 15-ке чедир халас чөпшөөрлер биле чер-лик аңдары аңап, балык-тарын тудар болгаш, ону № 3 капысыралга айтканын ёзуулар боттаңдылар, дирек амтыңнардан алган продук-цияны чедимчеи эвээш чо-пта халас үзеп бээр-биле социал камгалалдыг чер-че-рде муниципалитет органи-зацияты тамчыды бээр.

13. Бо доктаалдын күүсел-леин дээр контрол чоруду-ры Тыва Республиканың Чазы, Баштыңының ора-лакчы А. И. Онурга дагыар.

Ш. ООРЖАК.

100 рубль өрктөткү бөлүк продуктуларын азы 100 рубльди материалдыг дузалам-чыны бээр.

Өг-бүлениңге иделег чок кижилерге адрестиг социал дузаламчы кылдыр чугула продуктуларын бээр.

Адрестиг социал дузаламчы көргүзериңиң үези Чонунг дузаламчы херектедигер турар кезинге адрестиг дузаламчыны чугула сан-хөө кризис тургустуна берге үези көргүзөр.

ТАЙЫЛЫР: Тыва Респу-бликаның Чазаның 1998 чылдың сентябрь 11-де № 568 доктаалы-биле бадылаан № 1 капысыралыңа ёзуулар онга адрестиг дузаламчы көргү-зө-ри-биле Тыва Республиканың Чазаның курлавыр фонду-зундан берген хөрөңгени чү-рүндүр хуваалданы коңкуу-нар, хоорайлар аайы-биле кылан.

Чижээ, Бай-Тайга кожуу-нда нити өг-бүлелериниң саны 3038, оон иштиде чедимчеи өг-бүлелер 581 (19,1 хув), адрестиг дузаламчы кылдыр берген акшазы 58100 рубль боон турар. Бо саннары де-ларалаалтыр алгара. Бу-рыны-Хемчикте — 3384, 803, 23,8, 80600, Чоюн-Хемчикте — 5364, 826, 45,4, 82300, Каа-Хемде — 3497, 547, 45,9, 54700, Кызыл кожууннар — 5456, 825, 15,1, 82500, Мад-гуш-Тайгада — 1400, 400, 28,8, 40000, Овурде — 1974, 473, 24,0, 473000, Бүрүде — 3624, 320, 8,8, 32000, Сүт-Холде — 2224, 431, 19,3, 43100, Таңды-га — 3748, 578, 15,5, 57800, Тес-Хемде — 2362, 308, 13,0, 30800, Тоңкуда — 4524, 424, 27,8, 42400, Улуг-Хемде — 7993, 846, 7,3, 58400, Эрэни-де — 2223, 420, 18,3, 42000, Ак-Довурак хоорайда — 3324, 375, 11,3, 37500, Чаа-Холде — 4679, 297, 17,7, 29700, Чаа-Холде — 2098, 164, 7,8, 16400, Кызыл хоорайда — 24076, 4215, 20,0, 421500.

Моон алгаш көөргө, респу-бликада нити өг-бүлелеринде саны 75969, оон иштиде чедим-чеи өг-бүлелер 12074, оларның хуузу — 16,7 болган иштиде биле 1210000 рубльди берген-дир.

Тыва Чазактын ол-за доктаалы ёзуулар социал дуза-ламчы кылдыр далганын баа хуваган. Ону ёзуулар: Кы-зыл 25 тонна, Каа-Хемге — 16, Сүт-Холге — 14, Барым-Хемчикке — 25, Бүрүге — 15, Ак-Довуракка — 11, Бай-Тайга-га — 18, Чоюн-Хемчикке — 26 тонна далганын үзүп берген. Шугутузу 150 тонна.

Тыва Республиканың Ча-заның сентябрь 11-де № 568 доктаалын ёзуулар чедимчеи эвээш өг-бүлелерге социал дузаламчы көргүзери биле черлик айнары аңап, балык туларыңды нормалы баа доктааткан. Ук нормалары коңкуунар чыгыралыңа дыйкадыг чедирген. Респу-бликада нити өг-бүлелерге черлик 41 хаваның, 57 элтиң, 39 сылыңы, 5 тонна аңап дуза-ларын, 20,8 тонна балыкты тударын көргөн.

6. Коңкуунарны болгаш хоорайларны чыгыралары ундур кылар-чаар мате-риалдарыңың чөгүтү акылга-лы хандылар.

8. Тыва Республиканың Сан-хөө яамызы «Каа-Хем» хоорай-лаңың референде өрө-нирени Шракка Солуг чүк болган ол черге деңгемдер-ген «Работарины» бараанар (продукция) — сорулга-тынниң федералдыг сан-хөө детким-чегиниң фондузунун чыгыңы 612 муң рубль түп-биле дугу-лар. Эргелен-башкарылар бюджет акшазын улар-делеп санажылгаларың үер өвө киирер аныгылаар. Артыкта-лы келир акша-хөрөңгени чурттагы чонунг камгаланы кошкак кезинге хооруд-лаң үндүрүп бээрине херектедиг.

9. Бо доктаалдын күүсел-леин Тыва Республиканың Одалга, энергетика болгаш транспорт яамызыга дагыар.

Ш. ООРЖАК.

«Тыватараапродукт» ААН-га, «Кызылдың эт комбинаты» АН-га, Кызыл-Мажалыктын эт комбинатына Тыва Республиканың Чазаның магадылаалдарын бээр дугайында

№ 561

Россия Федерацияның Ча-заның оперативтиг айтыры-лар талам биле комиссиязы-ның 1998 чылдың август 12-деги 12 дугаарың «1998 чыл-да кандай-кыдылар карака-дап регионнары дуза калар хемчеглер дугайында» ший-тириңге дүүштүр, дүжүттү чо-гуур өйүндө болгаш шынарлыг аяан алары хандылар со-рулга-биле Тыва Республиканың Чазаның ДОКТААЛ-ДЫРЫ БОЛЗА:

1. Россияның Курлавыр-оркуму-нуд девискээр салбыры-биле (Красноярск хоорай) республиканың көдээ ажил-агы баранырыңды бүдү-рүкчүлериңге 1998 чылдың дүжүдүң ажаарыңа херекте-дигер кылар-чаар материал-дары бээриниң дугайында дугурулгалары Тыва Респу-бликаның Көдээ ажил-агы бол-

лар-чаар материалдар дээр Россияның Курлавыр-оркуму-нуд девискээр салбырыңга телевар кылары Тыва Рес-публиканың Сан-хөө яамызы баш удур дагылаңы матады-лаар.

5. Бо доктаалдын күүсел-леин контролларын Тыва Республиканың Чазаның Аппаратының агроүлетпур комлекцияның реформалары-ның болгаш долдундур хүүр-үледи камгаларының талам-чы биле эргелелиңге даандылар.

Ш. ООРЖАК.

Төлөвир кылырын мынчаар хуваан санаан:

1. Бай-Тайга, Моңгуш-Тайга, Барым-Хемчик, Овур, Сүт-Хол, Чоюн-Хемчик, Улуг-Хем, Чаа-Хол, Чед-Хол, Тес-Хем, Эрэни, Кызыл кожууннар — эт (0,3-тен 19,9 тонна чед-дир), а Таңды, Бил-Хем, Каа-Хем кожууннар, «Тыватараа-продукт» ААН тараа бээр. Эт 73 тонна, тараа 1476 тонна болур, нити өртөө 2215 муң рубль.

Чедери берге кожууннарга, чурттакчы чонун камгаалды кошкак кезинге хооруд-лаң, олар эвээш сөөртүрүнүн, Кызыл, Ак-Довурак хоорайлар-ның болгаш удуг котелдарың ЧЭТ-теринге одал-га сезонунг организаствы эгелээриниң хемчеглери-нин дугайында

1998 г. сентябрь 11. № 569. Кызыл хоорай.

Чазактын демдегелен турары бола, 1998 чылдың сентябрь 1-ниң байдалы-биле, ЧЭТ-те, кожууннарны ком-мунал котелдарында, респу-бликаның чыгыл хандырыла-зың складтарында чыгыл-ның чогуур курлавыры сан-хөө кризисиниң түңселинде тургустунама 1998 чылдың одалга сезонун өй-шаанда хам-мур-сорулга-биле Тыва Респу-бликаның Чазаның ДОКТААЛДЫРЫ БОЛЗА:

1. Хооруд-лаңка херектедигер чыгылдарың, кылар-чаар материалдарың тывары-ның сөөртүрүнүн сангалала-ры кассала киребиң турар бюджет чөпшөөрүң күсел-биле бадылаар.
2. Тыва Республиканың Сан-хөө яамызы коңкуунар болгаш хоорайлар чыгыр-гала-

сезонунг эгелээр.

8. Тыва Республиканың Сан-хөө яамызы «Каа-Хем» хоорай-лаңың референде өрө-нирени Шракка Солуг чүк болган ол черге деңгемдер-ген «Работарины» бараанар (продукция) — сорулга-тынниң федералдыг сан-хөө детким-чегиниң фондузунун чыгыңы 612 муң рубль түп-биле дугу-лар. Эргелен-башкарылар бюджет акшазын улар-делеп санажылгаларың үер өвө киирер аныгылаар. Артыкта-лы келир акша-хөрөңгени чурттагы чонунг камгаланы кошкак кезинге хооруд-лаң үндүрүп бээрине херектедиг.

9. Бо доктаалдын күүсел-леин Тыва Республиканың Одалга, энергетика болгаш транспорт яамызыга дагыар.

Ш. ООРЖАК.

1998 чылдың сентябрь 15-те ТР-нің Дээди Хуралы ээл-чеглиг 3-ку сессиясының ажилын ачкылаан. Сессияны ажилының хун чурумунда шийти-биле 29 айтырыгны сайгары көрдүгөш. Хунунч бирги чартында хун чур-мунун аайы-биле Кызыл хоорайны, кожууннарны үзүс судтарынның чымдык дара-ларын, судуларың төмүрлээ-ринге сайгарыгына кылаң, бадылааның чөгүткэй. Бо айтырыгга хаммаарыңар илеткелди Дээди Хуралда эрге-хообул комлекцияның да-гыга К. А. Бисседей бааз ТР-ның Юстиция амызынын сайыды С. С. Күжүгет олар кылган.

Депутаттар хунунч ийги чартында ТР-нің күүскөн эрге-чагыраларының тургу-зунун дугайында айтырыгны сайгары көргөшөш. Оон соон-да ТР-нің Президентизи Ш. Д. Ооржак сес ап чүзе чугулаан. Чазак Баштыны-ның оралакчыларында дача-лында төлөөрени Чазак Баш-тынының бисиг оралакчыны-га В. М. Онурга, оралакчыны-га А. И. Онурга, Б. С. Шыгырчы, В. Д. Хемер-оол-ду, В. Ш. Онуру, С. Б. Сара-евти сүмээш.

Ооң мурунда чылдарга сессияларга улаус судтарың дарагаларын судуларың тэм-куйлаар бадылаар айтыры-гы депутаттар чык көрүп, дүргө-биле шийтирилээр турган. Бо улааңа илтид эвээ болган. Депутаттар В. Б. Кара-Сал, П. С. Кара-Сал, В. С. Ору-оол, И. В. Чүч в даңдыма кирген — А. Б. Хо-мушкуга (Таңды), Х. И. Ту-лукча, А. В. Болот-оол, Л. М. Проконьева (Кызыл), В. Д. Ондарга (Чаа-Хол), А. А. Бөрк-оолка (Бай-Тайга), У. М. Ооржакка (Чоюн-Хем-чик), З. К. Ооржакка (Тес-Хем) хөй-ле айтырыглары салган.

Чурттакчы чонунг тала-амдан эрге хообул ажил-адычыларың ажил-чоруду-газынга хаммаарыңар хөм-чөлдүр хөй боон турар. Хари-нда боттары чурум үрөк-чилери болган таварыгала-рары чыккыт эвээс. Бо ажилга арта-дуржулгазы куудук деп-неде кижилери тургузыңы ботчубоос дөңнөр баа бар.

Моон сонгаар эрге-хообул ажилдакчылары ажилды чо-гүмөкчү чорудууңа, не-меди хөрөк үзүлгелерин эвээжээ-рин сорулгазы чок-биле ажилдан летиңи, бөсөл-п, өске-даа ажилды чоруду-ларын көчүр болурун хари-салганы күшчөлдүрениң деп-утаттар санал-опалыга айтканылар.

Депутаттар ады көргөн он кандидаттың ийизин бадыла-ваан. Хунунч ийги чартында сессия ажилын уламчылаан. Аңаа ТР-ның Президентизи Ш. Д. Ооржак киришкен. Сессияны ажилының ийги айтыры (бо айтыры даңды-да 41 дугулар, ону көжүргөн) ТР-ның Чазаның киргени күүскөнч эрге-чагыраларың структуразыңа эде көөрү бол-ган. Маңа хаммаарыңар илеткелди Чазак Баштыны-ның бисиг оралакчыны В. М. Оюн кылган. Оон мурунда турганы Улетпур болган сэдиг яамызы, күрүнениң Стандартизация болгаш мете-орология талам-биле комита-ты дүжүгөш, оон орнуңа ТР-нің Улетпур яамызы. Салгы болгаш амыдырал хандырыга яамызы, Стандар-тизация, метеорология болгаш арага продукциязыңа күрүнө монополиязы хандылар ты-лазы-биле күрүнө комлекция-ны тургузыңы доктааткан. Б) айтырыгы хаммаарың сес-сия ТР-нің Салгы департа-ментизиниң начальниги А. В. Брокотт киришкен. Түңселинде депутаттар үстү-дө адалыныс үлетпур амы-зын, Салгы болгаш амыды-рал хандырыга яамызы, стандартизация, метеорология болгаш арага продукциязыңа күрүнө монополиязы ханды-лоо талам-биле күрүнө ком-лекцияны тус-тувайтла тургу-зот деп бадылаан. Оон соон-да ТР-нің Президентизи сес ап чүзе өткөзөлтө, депутаттар Тыва Республиканың күүскөн-чи эрге-чагыраларыңың

структуразыңа эде көөрүп ө-идеңгиле-биле кырың, сайгарыгың кылдыр турарга өөрүп четирегени илеткелди. Чаа тургустуну турар амыдыралы кылдыр уурдурут ажил-ажыңга, эр-кулгаларыңа баа доктааткан. Чазактын структуразың бид-дантир болу берген. Прези-дент Чазактын персоналдыг составыңга, Чазак Баштыны-ның оралакчыларыңа чонга биддигер дараадыла кыды-даттыңар — В. М. Онурга, А. И. Онурга, В. Ш. Онуру, С. Б. Сараевти, В. Д. Хемер-оолду, В. С. Шыгырчы, су-мелден. Камгалат бугуруңа тус-тувайтла доктап, ола-ның бугу талам ажил-ши-чи мынарлары-биле таныш-тырган.

Президент Ш. Д. Ооржак Чазак Баштынының оралак-чызыңа хүлээргези күүскөн-чи кылдыр турган Л. С. Монгуштуң өг-бүлөдө тургустуну келген берге байдларың уржундуң моон сонгаар бо хүлээргези күүскөдүргөндө өйталаның хоомчул-биле дыйнаккан.

Моон сонгаар бо соңугутту-ган оралакчылар экономика-ны, социалдык, аграр — үлө-пүрүлүг, эрге-хообул — дээп өске-даа блоктарың ажилын үдүртүп башкаар. Депутат-тар Президентизиң киргени чымдык кандидаттарын ийги айтырылар салып докта-ваан. Чүгө леез мурунда бо кандидаттарга хаммаарыңо сайгарыгыңа комлекция-ны бөлүктөдүрүп кылаң амы олапчы дөгөөш. Илчөөттү үстүңдө ады кирген кандидат-тарны чыккыт бадылашканы келтирген.

Бадылашыңны түңселинде чыгыс-лаа кандидат ар-пөй болган. Оон чыгыла-рың ТР-нің Президент Ады-настөвөлөңүң үдүргөчү В. М. Ооржак Бакуевтиң ЯНДА-ООН мыңаар тайылбырыңа — Оон мурунда депутаттар кандидаттарың дугайында сайгарыгыңа комлекция-го кылган. Кижилер бугуру-биле чөпшөөрлөш, деткимчеи бөс бис деп санаалдан турар болгай. Ону шүгүт дыйнап болган. Сессия депутаттар кандидаттарың дөгөөрени ө-идеңгиле, максатлар. Ол хөрөңгө чыккыт бадылаа-ныңың түңсели көңүс өске болду.

Чазактын таламында Дээ-ди Хурал-биле чөртүлөөрүн болдурус деп эвилелди чыккыт чорудуп турар бис. Аңаа-тогерик чок, коңкут чорун чөдө чурттап турар болгай бис. Бүлүңгө калар-ла талам-биле айтыры коңкут берге бооп артышкан. Бо шийин алганыс канды-даттары чон коңкут аны билер. Комитеттерге сайга-рыңа база сессияны апы-лының үезинде депутаттар-ның чугула чырында санады-биле чыккыт бадылашканы киржилегени ийи апы бол-ганы элдегитиң дур. Бир өгөс таарышмай турар канды-даттары болуу баа, кортпайа артыңга чугулаар турган. «Деткиң тур мен» чөпшөөр-жиңи тур мен деп тургаң-ла, чыккыт бадылашканыга бир өске болуруга, чараш өвө-птур, Кызыл турар ажилымы-да, кыс-даа чыгыс болуу

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ДОКТААЛДАРЫ

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Тыва Республиканың Чазаның доктаадыры болза: 1. «Чуртта дүргөдүгү мөргөт саң-хөө кризисиниң уруктаарында чоңуу камгалаары хандыр болза-биле күрүне-ниң эрге-чатырга болгаш чөр-чөрдө бот-башкырында органинарның ап чорудары соңгаралдып болбас хемчег-лер дугайында» деп айтыр-галыг Тыва Республиканың Чазаның, Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин ко-жууннар, Кызыл, Ак-Дову-рак хоорайларга болгаш су-муларга 1998 чылдың сен-тябрь 19-тан 22-ге чедер эр-тирер.

2. Тыва Республиканың Хүннерин организастыг эр-тирерин кожууннарның, хоорайларның болгаш сумулар-ның чатырга даргалары хандыр-ар.

Тыва Республиканың Ш. ООРЖАК.

Кредит организацияларына чурттагы чоңуу шыгжаткан акшаларын саң-хөө кризисиниң үезинде камгалаарының талазы-биле хемчеглер дугайында база банкыларга төлевирлер кылбас апаар кризисни баш улур болдурбазының дугайында

№ 556 Саң-хөө рыногунда ларың доктаады болза, ак-шаларың камгалаарың эрге-ажыктарың камгалаарың хандыр-ар база төлөшкүн чүрү-

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Саң ламыы (Баян): 1. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг камгалаарың камгалаарың Тыва Республиканың ламыларың болгаш ведомстволарының дебатер оредеринден 20 муң рубльди эрге-чатырганың күссекти болгаш төлөшкүн организастыг материал-техниктиг хандыр-ар талазы-биле күрүне эргелешкүн автобазаның;

2. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг турар смета-ның күссө-биле 10 муң рубльди Тыва Республиканың Дээди Хуралдың (парламентинин) ажил-лаңы эргелешкүн тускайлап бер-

Тыва Республиканың Ш. ООРЖАК.

Кредит организацияларына чурттагы чоңуу шыгжаткан акшаларын саң-хөө кризисиниң үезинде камгалаарының талазы-биле хемчеглер дугайында база банкыларга төлевирлер кылбас апаар кризисни баш улур болдурбазының дугайында

№ 556 Саң-хөө рыногунда ларың доктаады болза, ак-шаларың камгалаарың эрге-ажыктарың камгалаарың хандыр-ар база төлөшкүн чүрү-

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Саң ламыы (Баян): 1. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг камгалаарың камгалаарың Тыва Республиканың ламыларың болгаш ведомстволарының дебатер оредеринден 20 муң рубльди эрге-чатырганың күссекти болгаш төлөшкүн организастыг материал-техниктиг хандыр-ар талазы-биле күрүне эргелешкүн автобазаның;

2. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг турар смета-ның күссө-биле 10 муң рубльди Тыва Республиканың Дээди Хуралдың (парламентинин) ажил-лаңы эргелешкүн тускайлап бер-

Тыва Республиканың Ш. ООРЖАК.

Кредит организацияларына чурттагы чоңуу шыгжаткан акшаларын саң-хөө кризисиниң үезинде камгалаарының талазы-биле хемчеглер дугайында база банкыларга төлевирлер кылбас апаар кризисни баш улур болдурбазының дугайында

№ 556 Саң-хөө рыногунда ларың доктаады болза, ак-шаларың камгалаарың эрге-ажыктарың камгалаарың хандыр-ар база төлөшкүн чүрү-

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Саң ламыы (Баян): 1. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг камгалаарың камгалаарың Тыва Республиканың ламыларың болгаш ведомстволарының дебатер оредеринден 20 муң рубльди эрге-чатырганың күссекти болгаш төлөшкүн организастыг материал-техниктиг хандыр-ар талазы-биле күрүне эргелешкүн автобазаның;

2. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг турар смета-ның күссө-биле 10 муң рубльди Тыва Республиканың Дээди Хуралдың (парламентинин) ажил-лаңы эргелешкүн тускайлап бер-

Тыва Республиканың Ш. ООРЖАК.

Кредит организацияларына чурттагы чоңуу шыгжаткан акшаларын саң-хөө кризисиниң үезинде камгалаарының талазы-биле хемчеглер дугайында база банкыларга төлевирлер кылбас апаар кризисни баш улур болдурбазының дугайында

№ 556 Саң-хөө рыногунда ларың доктаады болза, ак-шаларың камгалаарың эрге-ажыктарың камгалаарың хандыр-ар база төлөшкүн чүрү-

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ СЕЛЕКТОР ЧӨВУЛЭЛ ХУРАЛЫНДАН КЕДИЛИГ КҮШ-БОДУВУСТА

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Саң ламыы (Баян): 1. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг камгалаарың камгалаарың Тыва Республиканың ламыларың болгаш ведомстволарының дебатер оредеринден 20 муң рубльди эрге-чатырганың күссекти болгаш төлөшкүн организастыг материал-техниктиг хандыр-ар талазы-биле күрүне эргелешкүн автобазаның;

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Саң ламыы (Баян): 1. Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин эрттиреринге транспорт хандыр-арганын организастыг камгалаарың камгалаарың Тыва Республиканың ламыларың болгаш ведомстволарының дебатер оредеринден 20 муң рубльди эрге-чатырганың күссекти болгаш төлөшкүн организастыг материал-техниктиг хандыр-ар талазы-биле күрүне эргелешкүн автобазаның;

Хуралдың бүгү чорудула-рын республиканың радиотел-евизион ола-ла доран дамчы-ларын организастыг камгала-арың, Шериг-оол Дижикович эге өскө РФ-тин Чазаның Дарга-зына В. М. Примаковту юмуулагың дыйнаткан. Делегей көскү болган бия-дыгир жүрүне айкалдык-зынын чурту баштай берге-йя чоңуу сепкил ханыш-кыны болдурган. Ол дугай-ында деткишиктер, байыр чедиршишкери телефони-е, парлалда уламчыла-шаан, өй-чөккө чоңка кө-лүрдү үгөң саң-хөө кризис-иниң дугайың база шак бургузуде оран-делегейде хөтөн турар болгай.

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Экономиканы чогуу чүрү-дүрү дугайында Президент-иниң илеткелдиң чер-чө-рө Чазаның кожууннар чатыр-галарының төлөшкүн тайылбырлап турганын сак-тып ол мен. Бо талазы-биле медделер, дындылар, харын-даа орук дөмдөгүлдерди «Шың» соңунун почтааның келериң ил-да уламчыла-шаан. Ол чыгаларың бпн кезиң бисте уер шаң-үезин данан чыдырлар.

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

Тыва Республиканың Чазаның болгаш Дээди Хуралдың (парламентинин) Хүннерин кожууннар-га, Кызыл, Ак-Довурак Хуонерларга болгаш сумуларга эрттирер дугайында

